Københavnernes Klimaborgerting

Anbefalinger

Anden sæson af Københavnernes Klimaborgerting 2025

Første udgivelse januar 2025

Anbefalinger fra anden sæson i Københavns Klimaborgerting
november 2024 - januar 2025

Redaktion:
Klimaborgertingets sekretariat ved
We Do Democracy og Klimaborgertingets redaktionsgruppe

Indhold:
Klimaborgertingets medlemmer, ekspertgruppe og We Do Democracy

Layout:
Teknik- og Miljøforvaltningen og KK-Design

Foto:
Søren Kirkegaard, Troels Heien, Giuseppe Liverino

Indhold

Del 1 Baggrund for Klimaborgertinget **7**
Indledning 8
Læsning og forståelse af klimaborgertingets anbefalinger 8
Sådan skal du som modtager forstå din rolle i det videre arbejde 9

Del 2 Klimaborgertingets anbefalinger - anden sæson **10**
Anbefalinger om pilotprojekter til byens fællesskaber 13
Pilotprojekt om VENLIGMAD: Fællesspisning som vi skaber sammen 13
Pilotprojekt om Det Grønne Fyrtårn: Oplysende genbrugscentraler 16
Pilotprojekt: Fælles om gaden 20
Pilotprojekt: Fra spild til måltid 24
Pilotprojekt om transformative arealer: Byens ekstra stue 26

Del 3 Bag om Klimaborgertinget **28**
1. Ekspertgruppens udtalelse 28
2. Tredjepartssekretariatets validering 31
3. Kort om Klimaborgertinget 32
4. Klimaborgertingets mandat 33
5. Klimaborgertingets medlemmer og sammensætning 33
6. Klimaambassadørerne 33
7. Organisering af Klimaborgertinget 33
8. Forløb 37
9. Arbejdsmetoder 40

Kære Læser

Du sidder her med indsigter og anbefalingerne til, hvordan vi som københavnere i fællesskab kan arbejde med vores vaner, for at i sidste ende at opnå et nyt hverdagsliv, for at nedbringe klimaaftrykket fra forbrug i vores hverdag.

Denne delanbefalingsrapport består af indsigter om de fællesskaber, som vi tror på kan få os derhen og fem forslag til pilotprojekter for at komme i gang med at motivere, skabe muligheder og færdigheder til at nedbringe klimaaftrykket fra forbrug. Anbefalingerne er skabt og skrevet af 36 udvalgte borgere fra hele København, der i deres sammensætning på alder, køn, uddannelse, indkomst og holdning til klimahandling spejler befolkningen i Københavns Kommune.

Anbefalingerne er et resultat af medlemmernes læring og demokratiske samtaler, og er udarbejdet til byens aktører med Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune som opdragsgiver på opgaven.

Københavns Klimaborgerting er et treårigt projekt, hvor medlemmerne med afsæt i et rotationsprincip hvert år stiller sig til rådighed for at besvare et kernespørgsmål stillet af byens politikere i Borgerrepræsentationen. Medlemmerne producerer delanbefalinger, som skal læses i forlængelse af Klimaborgertingets tidligere arbejde og anbefalinger. På den måde giver det treårige projekt mulighed for at bygge videre på eksisterende erfaringer og læringer.

Når Klimaborgertinget med denne rapport har givet deres delanbefalinger, vil Borgerrepræsentationens behandle medlemmernes arbejde og melde tilbage til Klimaborgertinget, hvordan man vil arbejde med det politisk og i Klimastrategien 2035. Derudover er det et håb, at byens aktører og fællesskaber vil læse med og gøre brug af anbefalingerne og indsigter, som Klimaborgertinget har arbejdet med. Vi har nemlig brug for at samarbejde som by: borgere, aktører og politikere for at nedbringe byens klimaaftryk fra forbrug i fællesskab.

Rapporten er opdelt i tre dele

DEL 1 er en introduktion til borgertingets opgave og ramme

DEL 2 er udarbejdet af borgertingets medlemmer. Denne del består af klimaborgertingets delanbefalinger med anbefalinger baseret på indsigter om fællesskaber og fem pilotprojekter indenfor de udvalgte temaer: ændring af mad- og boligvaner, reparation i stedet for forbrug og færre biler på vejene.

DEL 3 af rapporten består af ekspertgruppen udtalelse, en beskrivelse af baggrund, opgave, mandat og sammensætning, forløb, organisering samt validering af om Klimaborgertinget lever op til OECD's principper fra Klimaborgertingets tredjepartssekretariat

Del 1

Baggrund for Klimaborgertinget opgave og ramme

Hvordan kan vi gennem fællesskaber opnå et nyt hverdagsliv i København, der kan nedbringe klimaaftrykket fra forbrug?

Det er et komplekst kernespørgsmål, der er stillet af Borgerrepræsentationen i dette år til klimaborgertingets medlemmer, og som kalder på involvering af byens hverdagseksperter. For at få bedre forståelse af hvordan fællesskaber kan indgå i nedbringelsen af klimaaftrykket har Københavns Borgerrepræsentation inviteret medlemmerne til at komme med anbefalinger til pilotprojekter, der kan adressere problematikken og anvise nye retninger for, hvordan byens fællesskaber kan handle og agere som katalysatorer for at nedbringe byens klimaaftryk.

Klimaborgertinget består 36 udvalgte københavnere, som består af medlemmer fra første år af Klimaborgertinget (ca. 1/3) og nye medlemmer (ca. 2/3), der skal give deres anbefalinger til, hvordan vi gennem fællesskaber kan nedbringe københavnernes forbrug og klimaaftryk.

Borgertinget er bygget op over tre sæsoner i alt. I denne anden sæson (år 2) bygger medlemmer videre på anbefalinger fra første sæson (år 1). Kerneopgaven tager afsæt i Københavns Kommunes indsatsområder i den kommende klimastrategi i kombination med et særligt fokus på fællesskaber, som klimaborgertingets medlemmer udpegede i første sæson som en vigtig del af det gode liv som københavner.

Klimaborgertingets arbejde vil indgå som rådgivende input til udarbejdelsen af Københavns Kommunes klimastrategi for 2035. Det er vigtigt at få flere forskellige stemmer involveret i samtalen om, hvordan vi håndterer den store forandring, vi står overfor i den grønne omstilling, for vi skal alle være en del af løsningen.

Opgaven for Klimaborgertinget i første sæson (1. år)

"Hvordan ser det gode københavnerliv ud med en langt mindre udledning af drivhusgasser fra forbruget af bl.a. mad, bolig og transport, og hvordan når vi bedst derhen sammen?"

- Hvordan kommer vi hurtigst muligt i gang med at opnå de største reduktioner?
- Hvordan sikrer vi, at flest mulige københavnere aktivt bidrager til og bakker op om indsatsen?

Opgaven for Klimaborgertinget i anden sæson (2. år)

"Hvordan kan vi gennem fællesskaber opnå et nyt hverdagsliv i København, der kan nedbringe klimaaftrykket fra forbrug?"

- Hvad kan vi sætte i gang for at øge motivation, muligheder og færdigheder til et nyt hverdagsliv, der særligt kan nedbringe udledninger fra bolig, transport og mad?

INDLEDNING

v. Klimaborgertingets tredjepartssekretariat
Storbyer på tværs af hele Europa udvikler og gennemfører i disse år klimaborgerting, der lever op til OECDs internationale principper for deliberation ved god offentlig beslutningstagning jf. *"OECD Good Practice Principles For Deliberative Processes for Public Decision Making"*.

København har med et treårigt Klimaborgerting valgt at gå foran herhjemme for at styrke borgernes indflydelse på de parlamentariske beslutningsprocesser og placerer sig internationalt i førerfeltet på linje med bl.a. Bruxelles, Paris og Milano med brug af længerevarende borgerting.

Københavnernes Klimaborgertings anden sæson i 2024/25 netop er afsluttet. For at give den bedst mulige forståelse for de betingelser, som anbefalingerne er udarbejdet inden for, samt hvordan du som læser, beslutningstager og modtager bør læse borgertingets anbefalinger, har borgertingets tredjepartssekretariat optegnet nedenstående vejledning:

Læsning og forståelse af klimaborgertingets anbefalinger
Klimaborgertingets anbefalingsrapport er delt op i to dele, som begge bør gøres til genstand for den videre politiske drøftelse og behandling:

1. Anbefalinger til fællesskaber – barrierer, muligheder og færdigheder

2. Anbefalinger til pilotprojekter med fokus på fællesskaber

Anbefalingerne er skrevet til byens aktører, borgere og beslutningstagere for at give et bud på, hvordan vi konkret kan begynde at ændre vores vaner og tilgange i vores hverdagsliv.

Du vil gå fejl af din læsning, hvis du i anbefalingerne og pilotprojekterne leder efter helt nye idéer eller koncepter, som byen aldrig har set før. Eller du forventer af færdige implementeringsstrategier til hvordan fællesskaber nedbringer byens klimaaftryk. Det har ikke været den opgave medlemmerne har været optaget af at løse.

En deliberativ proces[1] er en metode, der optaget af at finde balancerne, kompromiserne og den 'fælles grund' i svære problematikker på tværs af divergerende livsopfattelser, erfaringer, prioriteringer og holdninger til byens udvikling.

Medlemmerne har været optaget af at finde tilgange og opbakning på tværs af gruppens forskelligheder til, hvordan man kan bringe allerede eksisterende fællesskaber i spil, så byen indgår mere aktivt i nedbringelsen af forbruget – med afsæt i visionerne og fokusområderne fra første sæson af Klimaborgertinget.

Du skal som læser derfor være optaget af de barrierer og behov, som klimaborgertinget skriver om i deres anbefalinger: Hvad der er svært, og hvilke fællesskaber man gerne vil være en del af. Samt den opbakning der er på tværs af medlemmer til den retning, ambition og optagethed af omstillingen, der er i hver af de fem pilotprojekter. Og hertil hvordan du som aktør i byen kan være med til at bidrage til den fælles retning for byen.

Du skal som modtager være optaget af medlemmernes besvarelse og beskrivelse af hvilke barrierer, som borgerne oplever for at indgå i fællesskaber i byen. Medlemmernes beskrivelser giver os alle sammen en dybere forståelse af hvilke udfordringer, vi skal være optaget af i en by fuld af tilbud og travlhed – for at designe tilgange i fremtiden, hvor byens fællesskaber

1 Jf. OECDs internationale principper

meningsfuld og kraftfuldt kan indgå i nedbringelse af forbrugets klimaaftryk.

Sådan skal du som modtager forstå din rolle i det videre arbejde
Klimaborgertingets medlemmer er optaget af, at flere skal handle anderledes for at nedbringe klimaaftrykket. Både i fællesskaber og som individer. Derfor skal der være plads til at eksperimentere med løsningerne og stille os til rådighed på nye måder for det fælles bedste.

Det giver politikere en nye rolle, som handler om at skabe plads til nye tiltag og være den faciliterende part i at understøtte byens fællesskaber. Det er for medlemmerne af Klimaborgertinget vigtigt ikke at stå i vejen for borgernes virkelyst og idéer til at eksperimentere med løsninger – men i stedet facilitere det, støtte det og fjerne eventuelle bump, der må stå i vejen.

Vi har i Klimaborgertinget mødt aktive borgere, som gerne vil være med til at ændre og udvikle fællesskaberne i vores by – men som savner tydeligere anledninger og indgangsdøre til at være med. De kalder på tværs af deres levede liv i byen på tydeligere invitationer og handlingsanvisninger fra byens beslutningstagere om, hvordan borgernes deltagelse og initiativer kan bidrage aktivt til at løse den fælles dagsorden

Medlemmerne ønsker en fortsat samtale med politikere og organiserede parter i byen om, hvordan vi skaber reel forandring sammen. De opfordrer flere parter til at gå ind i borgerrummet med nysgerrighed og optagethed af københavnernes perspektiver og muligheder for udvikling og løsninger sammen.

Del 2

Klimaborgertingets anbefalinger - anden sæson

ANBEFALINGER TIL BYENS FÆLLESSKABER

Vi i Klimaborgertinget er optaget af fællesskaber og fællesskabers betydning for at vi som by og borgere handler på de klimamål, som Københavns Kommune har sat.

Vi tror på at fællesskaber er vejen til det gode liv, og vejen til at hjælpe hinanden i mål med at træffe beslutninger og handle på dagsordenen om at sammen få et mere bæredygtigt forbrug.

Vi har derfor fokus på fællesskabernes betydning for at lave positive forandringer inden for de områder, hvor vi københavnere har størst mulighed for at ændre vores klimaaftryk som er: Transport, bolig og fødevarer. Vi har lært fra eksperter, at handlefællesskaber kan få en afgørende betydning for den grønne omstilling, men at vi faktisk ikke har meget viden om fællesskaberne og hvilke barrierer, muligheder og færdigheder skal der til for at aktivere grønne fællesskaber? Derfor har vi i Klimaborgertinget haft en samtale om fællesskaber, hvor vi har stødt på følgende indsigter, som vi giver videre til en samtale med resten af byen:

1. Der er kamp om storbyens tid og tilbud
Der er kamp om vores tid, opmærksomhed og engagement i en storby som København. Forretningsliv, fritidsliv, børneliv, foreningsliv, arbejdsliv og almindeligt højt tempo i hverdagen løber hurtigt med den tid, vi ellers gerne vil investere i fællesskabet. Det er ikke det samme som, at vi ikke har lyst til at gøre mere sammen, men det kræver anledninger og incitamenter til at handle i fællesskab. Det kræver også et kig på vores travle hverdag. Vi oplever, at hverdagen kan være overvældende og overstimulerende, og derfor kan det være svært at finde energien til at tilvælge fællesskabsaktiviteter, som hverdagen er indrettet nu.

2. Fællesskabet skal hjælpes frem i byen
Vi har en kultur, der dyrker det individuelle. Kravet om omstilling og handling i klimakrisen lægger pres på den enkelte, der enten medfører skyld og skam – eller forvirring i information og misinformation. Vi skal flytte fokus fra det individuelle til det kollektive og fælles ansvar. Det er ikke let, for det ligger indlejret i måden, vi lever på og har indrettet vores institutioner: Skolen, den måde vi bor på, sociale medier og meget mere.

Nabofællesskaber og lokale fællesskaber kommer derfor heller ikke af sig selv – de skal hjælpes i gang, arrangeres og motiveres af andre ting end bare at mødes. Vores arbejde og samtaler i Klimaborgertinget viser, at vi på tværs af forskelligheder gerne vil fællesskaber – men at indsatsen for at prioritere, aktivere og fastholde det skal styrkes. Når tiden og overskuddet er knap, skal der være hjælp til at tage de første skridt, mobilisere og arrangere – og så skal fællesskabet ikke kun være noget ekstra, men også lette noget i hverdagen.

Vi vil nemlig gerne have mere medborgerskab, og at vi som borgere kan indgå i meningsfulde fællesskaber, hvor vi både har lyst til at være, samtidig med at vi hver især kan bidrage med lidt, men sammen gøre stor forskel.

3. Aktiver eksisterende fællesskaber
Vores erkendelse om tid og deltagelse i fællesskaber er, at det er for svært at etablere helt nye fællesskaber til at handle på den grønne omstilling. Vi tror på, at vi skal forsøge at aktivere eksisterende fællesskaber i den grønne omstilling. Ved at bringe fællesskaber på tværs af byen i spil – gennem nye aktiviteter og formål - for at forsøge at ændre vores adfærd og hjælpe med at bringe CO_2-aftrykket ned og genopfinde det gode liv i byen med langt mindre klimabelastning. Derfor har vi i vores pilotprojekter, arbejdet med at lokalisere eksisterende fællesskaber, som kan knyttes til projekterne for nemmere at ændre adfærd.

4. Giv rum til byens fællesskaber
Der er pres på byens plads, faciliteter og mødesteder. Det mindsker mulighederne for at mødes og handle sammen. Vi har derfor brug for hjælp til, at vi kan have fælles faciliteter og rum for at lære ny adfærd og få oplevelsen af, at vi som borgere kan handle sammen. Vi har i vores pilotprojekter sat fokus på, hvordan vi kan aktivere vores gader, veje og rum til fællesskaber, hvordan eksisterende bygninger kan gentænkes med dobbeltfunktioner, så vi kan bruge dem til mødesteder, hvor vi kan sammen kan handle og blive inspireret til at gøre mere.

5. Vi skal arbejde med barrierene, for at kunne deltage i byens fællesskaber
Fokus på det individuelle i vores samfund flytter opmærksomheden fra kollektive værdier til personlige præstationer. Dette skaber en kultur, hvor fællesskabets værdi bliver mindre synlig og prioriteret.

- En travl hverdag spiller en væsentlig rolle. Vi oplever det overvældende i sig selv at tage vare på de daglige forpligtelser og har svært ved at finde tid og energi til at deltage i nye aktiviteter, hvilket gør det svært for grønne fællesskaber at tiltrække deltagere.

- Praktiske og sociale udfordringer. Det kan føles svært at møde op til et nyt fællesskab. Når målgruppen ikke er tydelig, er det svært at vide om man passer ind, og det kan være svært at deltage alene, hvis man ikke har nogen at følges med.

- Sproglige barrierer kan ekskludere internationale borgere,

- Der er en oplevelse af, at forandring kræver store personlige anstrengelser. At ændre vaner og vælge grønnere løsninger opfattes som komplekst og energikrævende, især når gevinsterne ikke opleves som konkrete eller umiddelbare.

- Manglende politisk opbakning og uklare resultater forstærker følelsen af, at den enkeltes bidrag er uden betydning, hvilket kan mindske motivationen.

For at nedbryde disse barrierer er det afgørende at skabe fællesskaber, der føles inkluderende, relevante, sjove og tilgængelige. Det kræver både tydelig kommunikation om målgruppen, konkrete løsninger på praktiske udfordringer og en indpakning, der gør fællesskaber attraktive og lette at deltage i – også for dem, der måske ikke har klima som deres primære drivkraft.

6. Det kræver færdigheder at deltage i fællesskaber, som vi skal træne

- At man tør tage det første skridt. Det kan være rigtig svært at møde op første gang, især hvis man ikke ved, hvem der ellers kommer, eller om man passer ind. Så det kræver mod – mod til at prøve noget nyt og stille sig selv i en situation, hvor man måske føler sig lidt usikker.

- Det kræver også, at man kan prioritere det. Når vi har travlt i hverdagen, skal vi beslutte, hvad vi vil bruge vores tid og energi på. At vælge fællesskabet til betyder, at vi nogle gange må vælge noget andet fra. Det kræver, at vi kan se værdien i at bruge tid sammen med andre og ikke kun fokusere på, hvad vi selv kan få ud af det.

- Det kræver åbenhed at skulle møde nye mennesker eller prøve nye aktiviteter. Der er det vigtigt at kunne lytte, være nysgerrig og acceptere, at andre måske ser verden anderledes, end man selv gør.

- Det kræver tålmodighed – både med sig selv og med processen. At blive en del af et fællesskab tager tid, og det kan tage flere forsøg at finde det rigtige sted, hvor man føler sig hjemme.

- Det kræver at man kan samarbejde og bidrage. Et fællesskab fungerer bedst, når alle føler sig ansvarlige for at skabe noget sammen. Det kræver, at vi kan arbejde sammen om fælles mål, tage initiativ og give plads til andre.

Anbefalinger om pilotprojekter til byens fællesskaber

Følgende er vores bud på hvordan flere københavnere motiveres til og få mulighed for at gå i gang med at deltage i den grønne omstilling gennem fællesskaber.

Vi forestiller os at pilotprojekterne er gode bud på at gå i gang at aktivere flere i den grønne omstilling - men de udgør til sammen ikke den endelige løsning på alle udfordringer med at nedbringe vores forbrug. Vi håber derfor I vil læse ned i vores beskrivelser og tanker bag ved pilotprojekterne og på den måde blive klogere på barrierer og muligheder vi ser ved at vi gennem fællesskaber kan opnå et nyt hverdagsliv i København, der kan nedbringe klimaaftrykket fra forbrug.

PILOTPROJEKT OM VENLIGMAD: FÆLLESSPISNING SOM VI SKABER SAMMEN

I Klimaborgertingets første sæson blev der udviklet en vision for det gode københavnerliv i en fremtid med langt mindre udledning af drivhusgasser fra vores fødevareforbrug.

Visionen er, at københavnerne lever grønnere og har ændret spisevaner, og at klimavenlig mad er let tilgængeligt og billigt i København, både i institutioner og i det private.

Pilotprojektet er et forsøg på at nedbryde nogle af de barrierer, som vi i Klimaborgertinget oplever

står i vejen for at spise mindre kød og færre mejeriprodukter:

- At vi mangler viden om, hvordan man laver god plantebaseret mad
- At vi har for lidt tid i vores hverdag
- At vi sidder fast i vores eksisterende madvaner
- At vi mangler anledninger til at få ny inspiration og indgå i lærende fællesskaber

Pilotprojektet er vores bud på, hvordan vi kan starte et sted for at ændre vores motivation, muligheder og færdigheder for at nedbringe vores klimaaftryk for forbrug - set fra et borgerperspektiv. Vores bud er ikke udtømmende, men skal ses i sammenhæng med andre indsatser, der inviterer fællesskaber med i omstillingen.

VENLIGMAD er et pilotprojekt, hvor beboere i boligforeninger kan lære om grønnere og klimaVENLIGE måltider ved at indgå i fælles madlavning og fællesspisning. Projektet skal inspirere til grønnere madlavning, mindre madspild, samtidig med at det hjælper til en nemmere hverdag, hvor man i fællesskab sørger for aftensmad, samt styrkelse af fællesskabet.

VENLIGMAD skal skabe rum for, at man kan mødes med sin nabo i sin boligforening og have fokus på bæredygtig måltidsinspiration og knytte sociale relationer. Vi kan hermed bruge eksisterende fællesskaber som løftestang til at spise mere bæredygtig og lære om VENLIGMAD.[2]

Vi forestiller os, at projektet afprøves i boligforeninger, men kan udvides til mange andre fællesskaber såsom kollektiver, arbejdspladser, fodboldklubber osv.

2 Klimavenlig mad/vegetarisk. Forskning viser, at hvis vi stopper med at kalde det vegetarmad, bliver det mere normaliseret og nemmere at vælge til.

Vores tilgang
På baggrund af vores tanker om, hvad der skal til for, at pilotprojektet bliver til noget, som man har lyst til at deltage i, har vi opstillet forskellige tilgange til realiseringen:

Hvornår: VENLIGMAD kan afholdes efter behov - fra en til flere gange i ugen.

*Hvor***:** Eksisterende fælleslokaler i boligforeninger eller i nærheden.

Hvordan: Lokaler stilles til rådighed og en lønnet koordinator hjælper med at planlægge og afvikle – skal ikke kun løftes af ildsjæle. Koordinator sørger for at koordinere med samarbejdspartnere, som er organisationer, der kan stille fagpersoner til rådighed, der kan undervise i at lave god plantebaseret mad.

Sådan kan eksisterende fællesskaber og borgere være med
I første omgang kan man gøre brug af byens boligforeninger, som kan aktiveres i et madfællesskab. Det er for at bruge det helt nære fællesskab, der findes dér hvor du bor. Indgangen til at være med er gennem boligforeningen, og deres bestyrelse kan hjælpe med kommunikationen. Målgruppen kan udvides til andre nabofællesskaber, kollektiver eller interessefælleskaber (eks. fodboldklubben der inviterer til fællesspisning).

For at motivere boligforeninger kan man forsøge tiltrække enkeltpersoner via influencere, som kan foreslå, at man igangsætter initiativet i boligforeningen. På den måde bliver målgruppen ikke kun bestyrelsen i en boligforening.

For at nå forskellige mennesker med forskellige behov og interesser, kan man lave tema-aftener: Familie-arrangement (med børnepriser), single-aften mm. eller på forskellige madtemaer: fermentering, sylt eller forskellige madkulturer.

For at få beboere med kan man ved lanceringen lave et tilbud om "Betal for én og tag din nabo med."

Sådan kan kommunen og byens aktører/organisationer være med
Pilotprojektet kan realiseres i et samarbejde med byens aktører og Københavns Kommune - ved at understøtte idéen således:

- Stille lokaler til rådighed med køkken og spisemuligheder: Eks. kulturhuse, skolekøkkener og mødelokaler.
- Samarbejder med fagfolk fra fx Madland, Hotel- og Restaurantskolen, der kan rådgive og hjælpe til grøn madlavning: uddannede ressourcer (kok, hygiejne mv.) der er etableret i forbindelse med skolemadsprojekt.
- Der er brug for hjælp til at etablere samarbejder med f.eks. Madland, Hotel- og Restaurantskolen eller andre relevante organisationer.
- Ressourcer til VENLIGMAD-piloter (koordinatorer).
- Tilskud til folkeoplysning for at boligforeninger engagerer sig, og til kommunikation og kampagner for at udbrede konceptet.
- Kommunen skal hjælpe med at kommunikere og synliggøre, at der er et pilotprojekt, man kan ansøge til at være med i. Kan det være inspireret af, hvordan der kommunikeres om affald?
- Når der er etableret de første VENLIGMADs projekter, kan man sikre en stærk social fortælling ved SoMe kommunikation med billeder og # - gerne med hjælp fra kommunens sociale kanaler.
- Der er et behov for hjælp til at forstå hvilke regler, der gælder madlavning i foreningsregi.

PILOTPROJEKT OM DET GRØNNE FYRTÅRN: OPLYSENDE GENBRUGSCENTRALER

I Klimaborgertingets første sæson blev der udviklet en vision for det gode københavnerliv i en fremtid med systemændringer og kulturelle værdier, der understøtter det:

Visionen er at gøre en livsstil med klimavenlige traditioner mere attraktiv og forme drømme og håb for fremtiden, med en legende og belønnende tilgang uden klima-skam og klima-angst.

Anbefalingen til dette var bl.a. at skabe rum for og motivere til kollektive handlinger for at få københavnerne til at ændre adfærd, samt at udvide muligheder og incitament for at genbruge og dele.

Pilotprojektet er et forsøg på at nedbryde nogle af de barrierer, som vi i Klimaborgertinget oplever står i vejen for, at vi i højere grad genbruger, deler og reparerer vores tøj, elektronik og møbler i stedet for at købe nyt:

- Det er besværligt at få repareret sine ting. Mange ting kan ikke umiddelbart repareres, og det koster meget at få dem repareret. Samtidig er det for billigt og normaliseret at købe nyt.

- Der er mange grønne initiativer, men ringe kendskab i den brede befolkning. Der er samtidig reparationsværksteder, drevet af frivillige kræfter kaldet Repair-Caféer, som bruges meget, men de har problemer med tilladelser fra kommunen. Deres åbningstider er begrænset til én dag månedligt, hvilket gør det svært for borgere at komme der og få bredt konceptet ud til flere.

- Der er pres og ofte kø ved de eksisterende Repair Caféer, hvilket fortæller om et større behov i byen end de eksisterende caféer kan imødekomme.

Pilotprojektet er vores bud på, hvordan vi kan starte et sted for at ændre vores motivation, muligheder og færdigheder for at nedbringe vores klimaaftryk for forbrug - set fra et borgerperspektiv. Vores bud er ikke udtømmende, men skal ses i sammenhæng med andre indsatser, der inviterer fællesskaber med i omstillingen.

"Det Grønne Fyrtårn" er et pilotprojekt om at skabe et grønt hovedkvarter i hver bydel af København, der informerer og inspirerer borgere i retning af mindre forbrug og mere genbrug, ved at påvirke, at vi bevæger os væk fra den brug-og-smid-væk-mentalitet, der præger vores livsstil i dag.

Vi vil skabe en attraktiv "genbrugs-reparations-uddannelses-kreativitets-central", hvor flere borgere kan komme for at og reparere, aflevere, bytte og sælge brugbare ting. Et samlende netværk, der gør det nemmere for borgerne at finde de grønne hverdagsløsninger.

Som udgangspunkt vil vi gerne have, at vi som samfund viser, at vi tager klimadagsordenen seriøst. Derfor er det vigtigt, at De Grønne Fyrtårne har en tydelig profil og gennemslagskraft, så det kan være et attraktivt mødested på tværs af byens fællesskaber. De Grønne Fyrtårne skal derfor have deres egen visuelle identitet, så alle genkender det - den visuelle identitet er vigtig, fordi information og kommunikation er en afgørende del af projektet.

Tanken bag pilotprojektet er også at samle grønne og fællesskabsskabende aktiviteter ét sted i hver bydel, så man altid ved, hvor man skal gå hen, når man vil have inspiration eller være med i den grønne dagsorden.

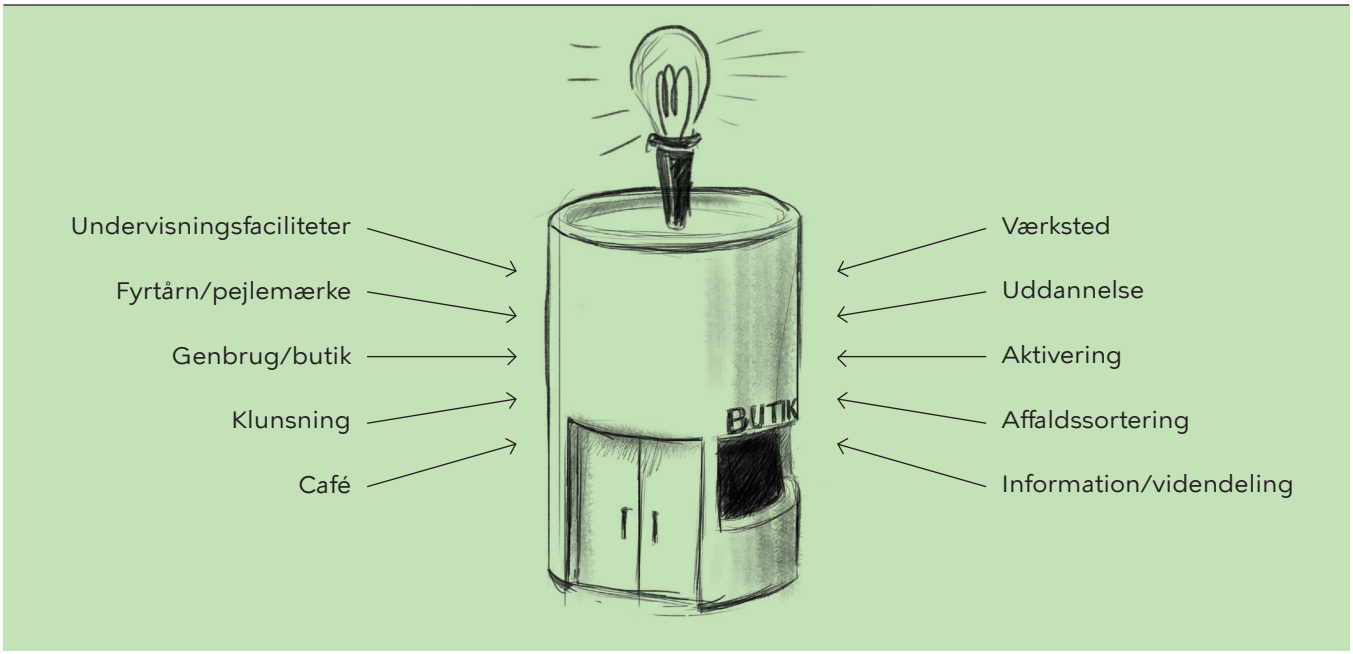
Undervisningsfaciliteter
Fyrtårn/pejlemærke
Genbrug/butik
Klunsning
Café
BUTIK
Værksted
Uddannelse
Aktivering
Affaldssortering
Information/videndeling

Tak for dit besøg!

Vores tilgang
På baggrund af vores tanker om, hvad der skal til for, at pilotprojektet bliver til noget, som man har lyst til at deltage i, har vi opstillet forskellige idéer til realiseringen:

- Udvikle et pilotprojekt i én bydel med løbende evaluering af behov og anvendelse, men det endelige mål er, at der er ét center pr. bydel, så tilbuddet er tæt på dig (vigtigt for, at man bruger det og at det bliver en del af din hverdag).

- Det er væsentligt, at det er indbydende, æstetisk og attraktivt. For at sikre det kan der udskrives en designkonkurrence, eller få Arkitektskolen eller lignende til at udvikle et godt og holdbart design, som kan blive pejlemærker i landskabet (se eksempel fra kunstprojekt på Kofoeds Skole).

- Dygtige supervisorer/undervisere (kunne f.eks. være ældre borgere eller andre), der kan undervise/støtte/lære borgerne at reparere ting – herunder fokus på æstetik, når fx tøj, møbler osv. repareres/remakes/upcycles. Med tiden bliver de uddannede "Fyrpassere".

- På sigt er målet, at der er et fyrtårn i hver bydel, så det er tæt på byens borgere.

Det Grønne Fyrtårn kan være eksisterende kulturhuse eller genbrugsstationer, som transformeres med den særlige grønne fyrtårns visuelle identitet. Vi foreslår, at der udskrives en designkonkurrence, hvor man får de rette til at udvikle den visuelle identitet, som vi mener, er vigtig, for at projektet har en seriøs tilgang.

Vi ønsker at gå væk fra, at genbrug og bæredygtighed lugter af at være noget ustruktureret, midlertidigt, der er proppet ned i en kælder. Vi skal tage dagsordenen seriøst og bringe genbrug og reparationer ud i lyset, og gøre det nemmere for langt flere borgere at tage skridtet mod en mere bæredygtig tilværelse.

Det Grønne Fyrtårn skal kunne inspirere flere profiler i samfundet, og derfor kunne informere og motivere ved at vise, at der er mange måder, man kan bidrage på, og at der formentlig findes et fællesskab derude, som passer til dig. Hvis det er lækkert og et teknologisk foregangssted, tiltrækker det nogle af os, som ellers ville have holdt os væk.

Eksempler på aktiviteter og initiativer, der fandt sted i Det Grønne Fyrtårn kunne være:

- Info/vidensbank for alle grønne aktiviteter og initiativer i byen. Evt. månedlige infomøder og fremtidige projekter og muligheder for frivilligt arbejde.
- Genbrugs- og byttecentral.
- Repaircafé og repairservice.
- Kreative værksteder - herunder genbrug af materialer eller omdesign af f.eks. møbler og tøj.
- Det kan også være et samlende sted for andre af Klimaborgertingets pilotprojekter.

Man kan levende forestille sig, at også mindre, ikke permanente, grønne satellit fyrtårne med den genkendelige grønne identitet, opstilles på strategiske pladser i byen, hvor folk ser dem. De grønne satellitter skal fungere som informationsstandere, der oplyser forbipasserende om grønne aktiviteter og initiativer i byen, herunder f.eks. kajaksejlads med skraldeindsamling, repaircaféer, grøn fællesspisning etc.

De Grønne Fyrtårne skal også kunne vise grafer og statistikker på byens samlede CO_2-udslip, formidlet på en positiv måde, for at visualisere det fællesskab som byen er, hvor vi alle bidrager til at nedbringe CO_2-forbruget. Fyrtårne og tilhørende satellitter kan også have en "lysende pære", der lyser hver gang en bydel har opnået grønne milepæle ift. vores forbrug.

Sådan kan eksisterende fællesskaber og borgere være med

Det kunne være en idé at tilknytte studerende gennem studiefællesskaber, samt ældre borgere i byen, for at de kan stille deres viden og kundskaber til rådighed. Man kunne tænke sig, at man blev uddannet/oplært til at være "fyrpasser".

Det er vigtigt at lave oplysningskampagner, e-boks og grafisk lækkert/indbydende kommunikation for at lancere Det Grønne Fyrtårn.

Herefter er der følgende forslag til at tiltrække brugere:

- En abonnementsordning for virksomheder og borgere med et årligt eller månedligt kontingent. F.eks. som et medarbejdergode, at en fyrpasser kommer én gang om måneden og fikser cykler og andre ting på arbejdspladsen.
- Man kunne lave en "grøn mærkningsordning", som virksomheder kan få, hvis de bidrager.
- Skabe opmærksomhed ved at lave et tiltag, hvor alle i en periode kan indsamle og aflevere materialer og betale borgerne pr. kilo plastik, metal, pap (ligesom pantsystemet).
- Information kan også promoveres på de sociale platforme for de grønne satellitter.

Sådan kan kommunen og byens organiserede aktører være med

- Der er behov for at etablere samarbejder med organisationer for at trække på eksisterende ressourcer til at hjælpe med at drive projektet (ældre med skills, elever fra tekniske uddannelser og andre videnspersoner) .
- Medfinansiering til etablering (Fx. gennem fonde).
- Byens organisationer skal melde aktiviteter ind og hjælpe med kommunikation.

PILOTPROJEKT: FÆLLES OM GADEN

I Klimaborgertingets første sæson blev der udviklet en vision for det gode københavnerliv i en fremtid med langt mindre udledning af drivhusgasser fra forbruget af transport:

Visionen er, at bilerne fylder generelt mindre i bybilledet i København. Det skal stadigvæk være muligt som beboer at have bil, og København er en forsat en by med mange butikker, derfor har vi også brug for biler til levering, og der er taget hensyn til personer med nedsat mobilitet. (..) Der er bilfrie zoner og gader. Det gør, at vi kører mere på cykel, fx hele Nørrebrogade, som er blevet til en cykelboulevard.

Pilotprojektet "Fælles om gaden" er et forsøg på at nedbryde nogle af de barrierer, som vi i Klimaborgertinget oplever, står i vejen for, at vi i højere grad prioriterer at bruge byens plads til andet end motortransport:

- Modstand mod bilfrie zoner; fra familier og borgere der er vant til at bruge deres bil, personer med begrænset mobilitet, virksomheder der er bekymret for adgang for levering og kunder.

- En fasttømret opfattelse af, hvad vi bruger gaden til og hvor meget biler må fylde i byen.

Pilotprojektet er vores bud på, hvordan vi kan starte et sted for at ændre vores motivation, muligheder og færdigheder for at nedbringe vores klimaaftryk for forbrug - set fra et borgerperspektiv. Vores bud er ikke udtømmende, men skal ses i sammenhæng med andre indsatser, der inviterer fællesskaber med i omstillingen.

Pilotprojektet "Fælles om gaden" skal afprøve bilfrie tidspunkter ved at indføre bilfrie zoner om søndagen i samarbejde med byens borgere og lokaludvalg. Pilotprojektet skal arbejde med vores nuværende tankegang og vaner om, hvordan byens plads bruges.

Ved midlertidigt at omforme gader og veje til at afholde klimavenlige aktiviteter i meningsfulde fællesskaber er formålet at ændre perspektivet på, hvad vi kan bruge gader og veje til sammen.

Projektet skal give mere plads til mennesker i byrummet og vise gode eksempler på, hvordan vi kan indrette vores by i fremtiden med mere plads til mennesker og natur. Måske kan pilotprojektet være inspiration til at starte flere

mindre steder, hvis lokalsamfundet oplever, hvor meget ro og frihed det kan give, at gader og veje er bilfrie.

Bilfrie gader om søndagen skal også inspirere borgere til at vælge alternative, klimavenlige måder at transportere sig på ved at skabe mindre støj og forurening. Og måske kan det reducerede brug af personbiler i weekenderne inspirere til ny transportadfærd i hverdagene.

Vores tilgang
På baggrund af vores tanker om, hvad der skal til for, at pilotprojektet bliver til noget, som man har lyst til at deltage i, har vi opstillet forskellige idéer til realiseringen:

Hvor: Mindre sammenhængende områder (gerne) omkring en større gade/vej, der har en samlende funktion for lokalsamfundet, fx indkøbsgaderne i brokvaternerne (Amagerbro-, Nørrebro-, Vesterbro-, Østerbrogade). I udvælgelsesprocessen af områder kan der sikres, at busruter kan omlægges til alternative ruter i nærheden af den oprindelige rute.

Hvornår: Hver søndag kl. 10-16 fordelt over hele kommunen. En model kunne være, at lokaludvalg får tildelt én søndag i måneden for at sikre, at der er en regelmæssighed og en forudsigelighed for, hvornår man kan regne med aktiviteter i et område.

Hvordan: Hvis man skal lukke en vej eller gade i Danmark, skal der være et formål, hvilket skal være aktivitetsbaseret. Lokaludvalg inviterer bydelens foreninger, virksomheder og borgere til at ansøge om at afholde aktiviteter eller åbne arrangementer i de bilfrie zoner. Eksempel på kriterier for ansøgning til arrangementer i gaden:

- *Lokal tilknytning.* Du skal være registreret i bydelen eller aktiviteten skal være til gavn for bydelens borgere.

- *Gratis og åben for alle.* Det skal ikke være muligt at holde lukkede arrangementer eller arrangementer med entré i det offentlige rum. Det skal være tilladt at arrangere aktiviteter med deltagerbetaling for forplejning og materialer, fx folkekøkken.

- *Klimavenligt.* Aktiviteter og arrangementer skal som udgangspunkt have en positiv klima- og miljøpåvirkning.

- *Inkluderende.* Initiativtageren er forpligtet til at invitere de påvirkede virksomheder og borgere m.m. til at deltage.

Eksempler på klimavenlige aktiviteter kunne være

- Loppemarkeder
- Grønne madboder
- Sportsbaserede aktiviteter såsom fodbold, yoga, rulleskøjteløb osv.
- Byttemarked
- Workshops
- Plantebørs - for at fremme biodiversitet
- Fællesspisning
- Madvogn med overskudsmad
- Cykelværksted
- Løbe - eller gå-events
- Leg og spil for børn
- Gadekunst
- Naturudstilling
- Solarcafé
- Klimamesser
- Bæredygtighedsquiz
- Friluftsbio

Sådan kan eksisterende fællesskaber og borgere være med

Gennem eksisterende kanaler (brugt af lokaludvalg), info-pakker om hvordan og hvorfor til lokale foreninger, virksomheder og organisationer.

Kommunikation i eksisterende fællesskaber om, at alle kan søge med en aktivitet hos det relevante lokaludvalg. Fællesskaber der kunne være med:

- Handelsforeninger og større forretninger
- Sportsklubber og andre foreninger
- Boligforeninger
- Kulturhuse, genbrugsstationer, biblioteker
- Hvis der er mange børnefamilier, kunne det give mening at lave børnevenlige aktiviteter, og hvis det er et område med mange studerende, kunne det give mening at lave loppemarked eller langbordsmiddag.

Sådan kan kommunen og byens organiserede aktører være med

- Støtte op om gennemførelsen fra lokaludvalg.
- Foreninger, virksomheder, lokale borgere osv. der finder på aktiviteter.
- Det er dyrt at gennemføre, og der kan med fordel tænkes i størrelsen på gader, der lukkes af, med det in mente, at større gader/veje kan føre til større reduktion af CO2-aftrykket, men selvfølgelig også kræver en større økonomi.
- Tænk over at indsætte flere alternative klimavenlige transportmidler ind for at undgå gene for dem, der ikke kan tage bil den dag. Indsæt fx gratis bybusser (ligesom Odense) i de bilfri områder, så dårligt gående også kan være med.

PILOTPROJEKT: FRA SPILD TIL MÅLTID

I Klimaborgertingets første sæson blev der udviklet en vision for det gode københavnerliv i en fremtid med langt mindre udledning af drivhusgasser fra vores fødevareforbrug:

Visionen er, at madspild er stærkt reduceret og at man i København har indført skærpet kontrol med madspild.

Pilotprojektet "Fra spild til måltid" er et forsøg på at nedbryde nogle af de barrierer, som vi i Klimaborgertinget oplever står i vejen for, at vi reducerer vores madspild:

- Manglende viden om håndtering af fødevarer (bl.a. ift. udløbsdato, opbevaring, nedfrysning)
- Manglende incitament til at købe overskudsmad
- Køb af overskudsmad er ikke normaliseret
- Vi taler ikke sammen om eller deler fødevarer med vores naboer.

Pilotprojektet er vores bud på, hvordan vi kan starte et sted for at ændre vores motivation, muligheder og færdigheder for at nedbringe vores klimaaftryk for forbrug - set fra et borgerperspektiv. Vores bud er ikke udtømmende, men skal ses i sammenhæng med andre indsatser, der inviterer fællesskaber med i omstillingen.

"Fra spild til måltid" er en årlig afholdelse af madspildsmiddage, der sætter fokus på problemet med madspild. Eksisterende fællesskaber inviteres til at deltage i sammenskudsgilder lavet af overskudsmad fra organisationer, der er aktive i pilotprojektet.

Madspildsmiddag-dagen skal udbrede viden og motivation til at mindske mængden af mad, der ryger i skraldespanden i folks private hjem og skabe opmærksomhed omkring madspild. Herunder hvordan man mindsker madspild gennem sine indkøbsvaner ved inspiration til opskrifter, snakke om udløbsdatoer mv. og køb fra initiativer som f.eks. TooGoodToGo, WeFood, stop madspildsvarer fra supermarkeder, fødevarebank osv.

Formålet er at skabe awareness om, at madspild er et forbrugsområde, hvor vi skal forbedre os og lære om, hvordan man mindsker det, samt at styrke det sociale sammenhold i nærområdet med en fællesmiddag, så man taler mere sammen og låner/deler fødevarer med sine naboer. Det kan både gøre noget godt for klimaet og personligt kan man spare penge.

Det fællesskab der dannes, når man arrangerer fællesspisning, er også en mulighed for at danne nye relationer. Lidt a la fællessang under coronanedlukning: Vi har brug for at gøre noget sammen og arbejde for at styrke fællesskaber, forebygge ensomhed og modarbejde polarisering ved at samle folk om et fælles måltid.

Vores tilgang
På baggrund af vores tanker om, hvad der skal til for, at pilotprojektet bliver til noget, som man har lyst til at deltage i, har vi opstillet forskellige idéer til realiseringen:

Hvor: Det skal starte i sommermånederne (juni el. august), så vi kan holde det udendørs på gaden. Kan evt. tænkes sammen med bilfrie søndage på Nørrebrogade og de aktiviteter, der afholdes på vejen i den forbindelse.

Hvordan: Vi er inspireret af Folkehuset Absalons fællesspisning koncept. Det ville være en fordel at få store organisationer eller virksomheder med, der kunne lave store portioner af "overskudsmad". Københavns Kommune faciliterer det praktiske (borde, stole, mv.). Kommunen kan derudover hjælpe med tilladelser til brug af det offentlige rum.

Til middagen er der inspirationsmateriale mod madspild. Fx.: Et inspirationskatalog til madspildsopskrifter og kommunikation om initiativer, der arbejder med madspild.

Hvornår: Til start er det én bestemt dag om året i sommermånederne - og på sigt oftere, hvis projektet er en succes. Vi håber, at idéen kan inspirere til lignende madspildsmiddage i lokale boligforeninger.

Sådan kan eksisterende fællesskaber og borgere være med
Pilotprojektet skal aktivere fællesskaber som f.eks. Grønne Nabofællesskaber, boligforeninger og kollektiver i alle kvarterene i Københavns Kommune.

For at folk hopper med på ideen, skal det markedsføres som noget fedt: 'Middag mod madspild på Nørrebrogade i solen i august måned', og tilsvarende i andre 'brokvarterer'. Man kan gøre reklame for det via opslagstavler i biblioteker, aftenskoler, skoler, etc. og reklamesøjler ved busstoppesteder og via Facebook begivenheden; "Kom og vær med til fællesspisning: Madspildsmiddag".

Sådan kan Københavns Kommune og byens organiserede aktører være med

- Stille torve og pladser, gader og veje, parker til rådighed og hjælpe med tilladelse til arrangementer
- Stille lokaler at mødes i til rådighed: Kulturhuse, biblioteker, idrætshaller, mødelokaler.
- Hjælpe med kommunikation om projektet og producere oplysning og inspiration, der uddeles til middagene.
- Organisationer der bidrager til, at fagpersoner kan lave maden og koordinere indsamlingen af overskudsmad. Kan både være reklame for fødevarevirksomheder, organisationer der arbejder med madspild i forvejen og CSR for organisationer.

PILOTPROJEKT OM TRANSFORMATIVE AREALER: BYENS EKSTRA STUE

I Klimaborgertingets første sæson blev der udviklet en vision for det gode københavnerliv i en fremtid med langt mindre udledning af drivhusgasser fra forbrug i boligen:

Visionen er, at København forbliver en by med plads til alle, og vi bor i boliger på færre kvadratmeter. Det hjælper både på, at vores boligvalg bliver mere klimavenligt og energieffektivt, og at flere med lav indkomst kan bo i byen. Vi bor derfor på færre kvadratmeter, men er til gengæld fælles om at dele flere rum fx fælles værksteder, vaskerier, møde- og aktivitetslokaler, ekstra rum til overnattende gæster, hjemmearbejdspladser og bæredygtige energisystemer.

Pilotprojektet "Den ekstra stue" er et forsøg på at nedbryde nogle af de barrierer, som vi i Klimaborgertinget oplever står i vejen for, at vi i bor mere bæredygtigt og dermed på færre kvadratmeter:

- Vi har skabt en kultur i vores samfund, hvor tingene går hurtigt, og man derfor bliver tvunget til at tænke mere individuelt på sine egne behov end på det fælles bedste.

- Der er ikke mange steder, hvor vi mødes i fællesskaber og hjælper hinanden med at drive noget fælles. I takt med at København er vokset og vi har en større flygtighed i vores fællesskaber, er lokalområder, kvarterer og boligblokke blevet mere anonyme, og man kommer ikke hinanden så meget ved. Det er ikke den nuværende bykultur, men mere noget vi "husker" fra gamle dage eller mindre landsbyer.

- De fælleslokaler der eksisterer, er dyre og ikke særlig hyggelige.

Pilotprojektet er vores bud på, hvordan vi kan starte et sted for at ændre vores motivation, muligheder og færdigheder for at nedbringe vores klimaaftryk for forbrug - set fra et borgerperspektiv. Vores bud er ikke udtømmende, men skal ses i sammenhæng med andre indsatser, der inviterer fællesskaber med i omstillingen.

Pilotprojektet handler om at skabe flere fælleslokaler i byen, som man kan bruge som en "ekstra stue", for at gøre mere brug af allerede eksisterende lokaler og faciliteter, og gøre det mere normalt og nemmere for flere at bo mindre.

Fælleslokalerne skal kunne bruges af privatpersoner til fx at få plads til at invitere til familiefødselsdag, nabofest eller have plads til at få mødregruppen eller studiegruppen forbi til kaffe.

Initiativet skal inspirere og motivere til at skabe et fælles brug af eksisterende bygninger og rum i byen. Hvis man forestiller sig, at det er lige så nemt at låne plads/rum, som det er at gå på biblioteket og låne bøger, tror vi på, at det kan mindske behovet for plads hjemme.

Vi kan bedst lide tanken om det frie valg, og at det ikke er dikteret, hvordan man skal bo, og vi ønsker derfor blot at skabe muligheder for interesserede, så fælleslokalerne bliver et reelt alternativ til de rum, vi ellers kunne ønske os "derhjemme". For at skabe fællesskaber skal vi også finde noget at være fælles om. Her kan man fx som frivillig være med til at drive og tage ansvar for "Den ekstra stue".

Vores tilgang
På baggrund af vores tanker om, hvad der skal til for, at pilotprojektet bliver til noget, som man har lyst til at deltage i, har vi opstillet forskellige idéer til realiseringen:

Hvor: Allerede eksisterende rum, der kan benyttes med dobbeltfunktioner, f.eks. i kirker, forsamlingshuse, biblioteker, andre offentlige lokaler der kan nytænkes i forhold til indretning og udlån. Det skal føles hyggeligt og kunne anvendes af privatpersoner for at kunne konkurrere med behovet for mere plads i hjemmet.

Hvordan: Man kan fx booke et lokale via en app eller et login med dit cpr.nr. (som på biblioteker uden for bemandet åbningstid) og dermed få adgang til fællesrum, der kan benyttes til fri anvendelse (evt. mod depositum).

Der bør derudover også stilles krav til nye bygninger, så der etableres fællesrum, der kan anvendes på samme måde til udlån, og som er finansieret som en del af allerede eksisterende husleje.

Sådan kan eksisterende fællesskaber og borgere være med
Hvis vi tager kirker som eksempel, så har de en tradition for at skabe rum for fællesskaber og være kulturbærende, men med udgangspunkt i religion. Kunne man åbne kirkerne op, for ikke-religiøse formål, ville der være lokaler over hele byen, og en kæmpe erfaringsbank i at lave arrangementer.

Man kunne invitere organisationer, der arbejder med design og bæredygtighed til at indrette "Den ekstra stue", så rummet man låner, bliver hyggeligt, hjemligt og attraktivt at låne. Man kan trække erfaringer fra Absalon eller Nikolaj Kirke, der laver kulturtilbud, samt Samuels Hus, der er en kirke, der er blevet omlagt til studieboliger.

Sådan kan Københavns Kommune og byens organiserede aktører være med
Der er brug for hjælp til kommunikation, så folk kender muligheden. Der skal sendes invitationer ud til det lokalområde, der får muligheden for at låne lokaler. Dette kunne gøres via e-Boks, ligesom når der kommer informationer ud omkring ændringer i lokalplanen, tilbud om at downloade en app, samt kommunikation i lokale klubber, det lokale bibliotek og klassiske reklamesøjler. Der er behov for, at man laver et booking system/app, hvor man kan logge ind, reservere, betale depositum, dokumentere lokalets tilstand før og efter brug (f.eks. ved at tage billede ligesom når man lejer en GoMore-bil) og kan komme med feedback, hvis der er fejl og mangler (ligesom "Giv et praj" appen).

Hvis man forsøger et samarbejde med en kirke om et pilotprojekt, skal vi have en lokal kirke med på idéen om et ikke religiøst tilbud til lokalområdet.

Hvis man udvælger et lokale i kommunen til at afprøve idéen, skal der vælges en tovholder, der løbende holder øje med, om projektet har den ønskede effekt, evt. med tilfredshedsundersøgelse efter seks måneder-et år.

Uanset hvem der har lyst til at samarbejde omkring pilotprojektet, kan man indrette med møbler fra genbrugsstationerne eller donationer fra lokale borgere, der skal anvende lokalet.

I reference til anbefalingerne 4.1, 4.2 og 4.9 fra år 1, er der i høj grad brug for lovændring, samt lettere adgang til fællesfaciliteter. Hjælp til oplysning og økonomi.

Derudover skal vi enten have lavet nogle regler om, så det ikke kun er foreninger, der kan låne lokaler, eller have undersøgt reglerne omkring allerede anvendte lokalers muligheder.

Del 3

Bag om Klimaborgertinget

1. EKSPERTGRUPPENS UDTALELSE

Mads Ejsing, ph.d. i statskundskab og formand for ekspertgruppen,
Line Kryger Aagaard, antropolog og ph.d.
og Kristian Steensen Nielsen, ph.d. i miljøpsykologi

København står over for en grøn omstilling, der kræver store ændringer i måden, vi lever og forbruger på. Det er komplekst, og der er mange faktorer, som spiller ind. Det er sjældent muligt at pege på én enkelt årsag til, at der sker en forandring. Der skal mange ting til, og det er i det lys, at kan man skal læse Klimaborgertingets anbefalinger om fællesskaber og pilotprojekter. Tiltagene er en del af en større kulturændring og synliggørelse, samt et forsøg på at skubbe til vores vaner og måder at tænke på. Tiltagene kan ikke stå alene, men arbejder ud fra en præmis om, at det hverken er muligt eller nødvendigt at vente på, at alle er klar til forandring. Derimod kan man skabe fremdrift ved at tage udgangspunkt i dem, der allerede er villige til at engagere sig og inspirere resten af byen til handling.

Forpligtende fællesskaber er et værktøj til at lukke hullet mellem vores ønsker til egen adfærd og vores reelle adfærd. Fællesskaber har en drivkraft for forandring, da mennesker ofte engagerer sig mere i en sag, når de er en del af et socialt netværk. Derudover kan et fokus på fællesskaber være med til at sætte fokus på lyst og kollektivt engagement frem for individuel skyld og skam, når det drejer sig om klimahandling.

Vi har brug for at prøve ting af i pilotprojekter og fællesskaber, men de kan ikke stå alene uden systemiske forandringer, der understøtter en mere klimavenlig adfærd. Vi vil derfor anbefale modtagerne til at arbejde med Klimaborgertingets anbefalinger fra anden sæson i sammenhæng med anbefalingerne fra første sæson.

Ekspertgruppens kommentarer til pilotprojekt om VENLIGMAD

- Det er positivt at kalde initiativer, mad og handlinger noget andet end "klima", fordi flere associerer det med noget mindre positivt, hvor man skal give afkald på noget. I stedet skal man omtale det positive og sætte fokus på det gode man får, i stedet for det man giver afkald på.

- Konceptet kan være med til at opbygge en kapacitet i fællesskabet, hvor vi er fælles om flere ting og dermed bliver bedre til at dele. Vi skal genfinde vores fællesskaber for at skabe forbrugsfællesskaber, hvor vi kan deles om mere.

Ekspertgruppens kommentarer til pilotprojekt om Det Grønne Fyrtårn: Oplysende genbrugscentraler

- Der er et behov for at udvide mulighederne for at reparere vores ting, hvis det skal indlejres i vores kultur.

- Det er positivt at synliggøre og samle grønne aktiviteter, så man som borger ved, hvor man skal gå hen, hvis man ønsker at være en del af dagsordenen.

- Der er et behov for mødesteder og rum til grønne initiativer og organisationer.

- Det Grønne Fyrtårn kan tænkes som branding, både ift. nye målgrupper af borgere men også i forhold til andre byer og lande.

- Det er en fordel at inddrage lokale virksomheder, kunstnere, arkitekter og andre aktører i kommunen for at få skabt opmærksomhed og ressourcer i et projekt.

Ekspertgruppens kommentarer til pilotprojektet: Fælles om gaden

- Det er ikke et nyt initiativ, men et initiativ der skruer op for ambitionerne, og måske er det netop det, der kan skabe reel forandring i opfattelsen af, hvad det er muligt at bruge byens plads til. Ved at gå fra det årlige eventbaserede format til en ny norm i bybilledet med en bilfri zone hver søndag, kan man som københavner bedre forestille sig, at det kan være sådan som en mere permanent omstilling af vores by - foruden at det vil skabe reel omstilling til mere klimavenlig transport om søndagen.

- Regelmæssigheden giver mulighed for, at virksomheder og organisationer kan gøre brug af initiativet som en del af deres måde at være aktør i byen på og indgå i den grønne omstilling. Det skaber ikke et nyt fællesskab, hvis det én gang hvert halve år, men hvis det er hver søndag, kan det begynde at rykke på flere dagsordener på tværs af byens aktører.

Ekspertgruppens kommentarer til pilotprojektet: Fra spild til måltid

- Det er virkningsfuldt både at have projekter, der fokuserer på de nære fællesskaber, og have projekter med fokus på et større ritual, som skaber opmærksomhed om en sag og spreder information, da det dækker forskellige behov i omstillingen.

- Viden, der tilegnes gennem fællesskaber, kan have en større effekt på, hvordan vi tager information til os. Derfor kan det være virkningsfuldt at have fællesskaber kombineret med information og samtale.

Ekspertgruppens kommentarer til Pilotprojekt om transformative arealer: Byens ekstra stue

- Vi bor større og større, og det er dårligt for vores klimaaftryk i storbyen. Det er et svært område at skabe forandring på, og det ligger dybt i vores kultur, at det er godt at bo på mange kvadratmeter, så derfor er det vigtigt at tage nye metoder i brug og sætte eksperimenter i søen.

- Projektet kan være én måde at forsøge at øve sig i at bo på færre kvadratmeter. Der er brug for tiltag på andre niveauer, men det kan være en øvelse i, hvordan vi kan deles om rum og arbejde med fleksibilitet ift. københavnernes behov.

- Det kunne også være en supplerende mulighed at leje sin private stue ud til naboer og andre københavnere. Så deler vi også vores egne rum – og gør dem til noget fælles.

2. TREDJEPARTSSEKRETARIATETS VALIDERING

Klimaborgertinget har været drevet af et uafhængigt tredjepartssekretariat ved We Do Democracy, der kan validere, at Københavnernes Klimaborgerting i sin organisering og facilitering har levet op til OECD's internationale deliberative principper jf. *Good Practice Principles For Deliberative Processes for Public Decision Making*.

Disse principper er blevet efterlevet på flere niveauer. Det gælder anvendelsen af en åben invitation til 50.000 borgere gennem e-Boks, armslængdeprincip og objektivitet i den stratificerede lodtrækning ved brug af et uafhængigt tredjepartssekretariat, gennemførelsen af en åben, offentlig og transparent proces, inddragelse af uafhængige eksperter og viden, passende tidsramme for rådslagningen, samt evaluering af forløbet. Sidst – men meget afgørende – har Klimaborgertinget et rådgivende mandat, hvor Teknik- og Miljøudvalget og Borgerrepræsentationen forpligter sig til at modtage, besvare og offentliggøre anbefalingerne.

Teknik- og Miljøforvaltning og Teknik og Miljøudvalget i Københavns Kommune er erfarne opdragsgivere i arbejdet med deliberative processer – uanset om det er borgerting for hele byen eller mere bydelsnære borgersamlinger. Vi oplever en organisation, der med respekt for armslængden, er til stede og er oprigtigt nysgerrige på borgernes perspektiver og på, hvordan anbefalingerne kan spilles ind i de politiske processer. Også når det er svært.

De udvalgte borgere, der har været medlemmer af Klimaborgertingets anden sæson, har med engagement og nysgerrighed indgået i dialog med eksperter, interessenter, medborgere og hinanden. Gennem denne proces har de udforsket, hvordan vi i aktive fællesskaber kan nedbringe klimaaftrykket fra forbrug. Det er ikke nogen nem opgave, som Klimaborgertinget har arbejdet med. For det at ændre vores livsstil, vaner og præferencer kræver en del, og medlemmerne har haft blik på, at deres anbefalinger fra første sæson forsat skal lyttes til, fordi det at ændre adfærd også kræver en ændring af, hvordan vi indretter vores system.

Klimaborgertinget har samlet mødtes 4 dage, samt deltaget i den færdige redaktion af rapporten hvilket svarer til ca. 20 timer pr. borger hen over tre måneder. Fra første samling til den sidste har vi oplevet, at der har været medlemmer, der enten er faldet fra, eller er ramt af sygdom og dermed ikke har kunnet deltage. Vi vurderer, at det dels handler om, at Klimaborgertinget har arbejdet på årets mørkeste dage, hvor sygdom har præget billedet i byen, ud over travlhed og personlige omstændigheder er kommet i vejen. Trods naturligt frafald fra de frivillige medlemmer der ikke modtager honorar for deres deltagelse, kan vi konstatere en fortsat forholdsvis spredning fra start til slut blandt borgertingets profiler på tværs af køn, alder, uddannelse og indkomst.

Vi har oplevet respektfulde, engagerede dialoger hele vejen – og mange uanset holdninger og profil er blevet klogere på Københavns klimasituation og egen adfærd. Vi har været vidne til, at alle har haft mulighed for at kommentere og bidrage til udformningen af de endelige anbefalinger, så disse er borgernes refleksioner og ord.

Klimaborgertinget udgør en repræsentativ mini-offentlighed og en fællessum af erfaringer, perspektiver, bekymringer og håb, der samlet findes i København på tværs af alder og livsanskuelser. Det er We Do Democracys samlede vurdering, at borgertinget har leveret afbalancerede anbefalinger og prototyper - med opbakning fra alle borgersamlingens medlemmer, hvoraf ingen valgte at benytte sig af muligheden for at benytte mindretalsudtalelser.

3. KORT OM KLIMABORGERTINGET

Klimaborgertinget er et borgerting, der strækker sig over tre år, og vi har netop færdiggjort andet år af processen. Et borgerting er en deliberativ demokratimetode, hvor gruppen af borgere er udtrukket via en stratificeret lodtrækning, der er tilstræbt afspejler byens borgere på parametrene køn, alder, uddannelse og indkomst – samt holdning til klima. De udtrukne medlemmer mødes over flere samlinger, hvor de på baggrund af ekspertinput og rådslagning på tværs af medlemmerne får mulighed for at beskrive og anbefale deres bud på løsninger på et problem. Borgertinget har vist sig at være gode til at arbejde med svar på komplekse og dilemmafyldte problemstillinger, samt til at udvikle medierede anbefalinger til politiske spørgsmål, hvor der er behov for at høre et borgerperspektiv, for at kunne træffe bedre beslutninger.

Metoden er internationalt anerkendt og bliver anvendt systematisk i bl.a. EU, Canada, Storbritannien, Tyskland, Australien, Irland, Bolivia, Belgien og Finland. Københavns Klimaborgerting har fulgt de internationale standarder for borgersamlinger og borgerting, som er udviklet og vedtaget af OECD.

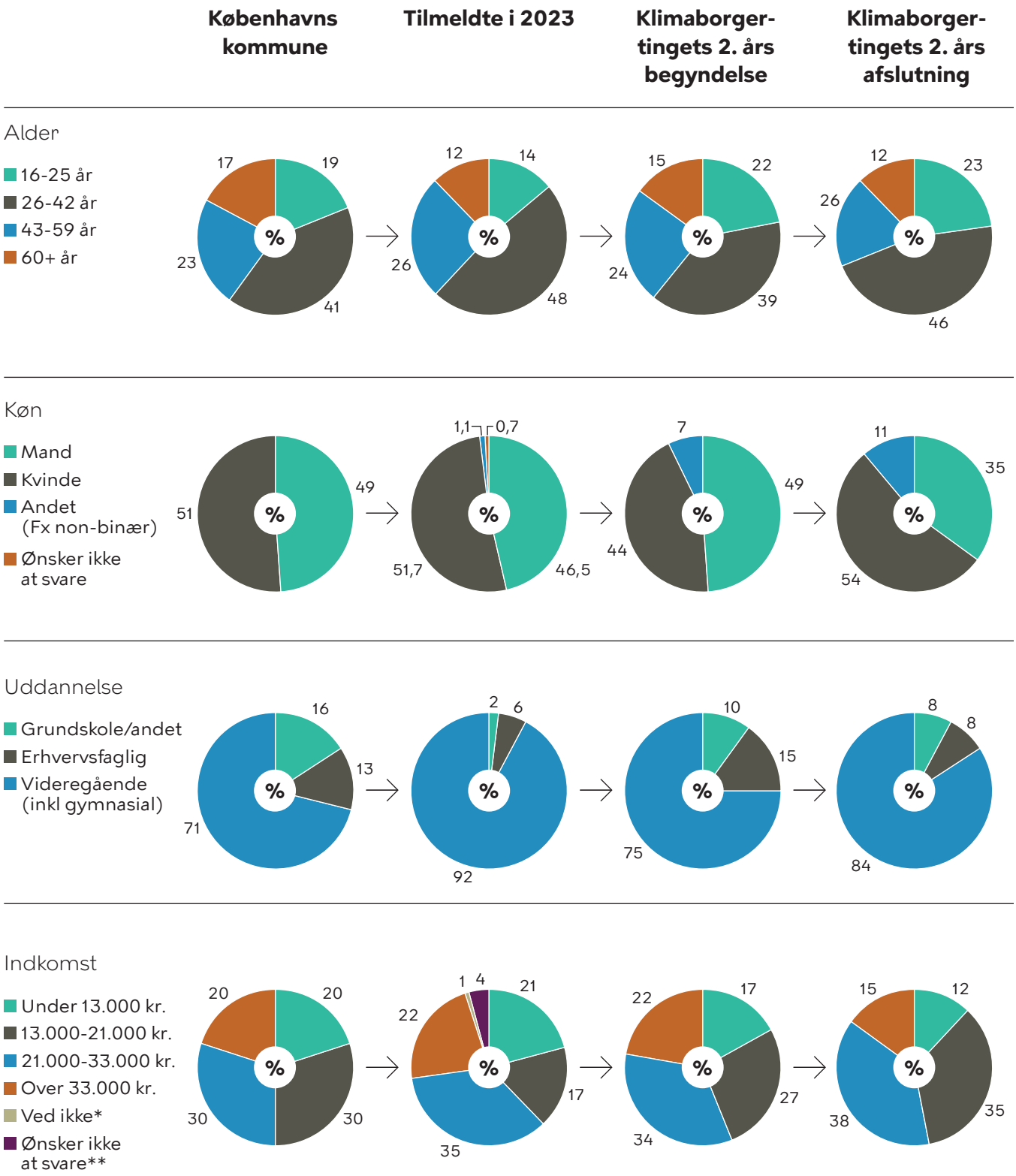
Københavns kommune
Tilmeldte i 2023
Klimaborger-tingets 2. års begyndelse
Klimaborger-tingets 2. års afslutning
Alder
16-25 år
26-42 år
43-59 år
60+ år
17
19
23
41
12
14
26
48
15
22
24
39
12
23
26
46
Køn
Mand
Kvinde
Andet (Fx non-binær)
Ønsker ikke at svare
51
49
1,1
0,7
51,7
46,5
7
49
44
11
35
54
Uddannelse
Grundskole/andet
Erhvervsfaglig
Videregående (inkl gymnasial)
16
13
71
2
6
92
10
15
75
8
8
84
Indkomst
Under 13.000 kr.
13.000-21.000 kr.
21.000-33.000 kr.
Over 33.000 kr.
Ved ikke*
Ønsker ikke at svare**
20
20
30
30
1
4
21
22
17
35
22
17
27
34
15
12
38
35

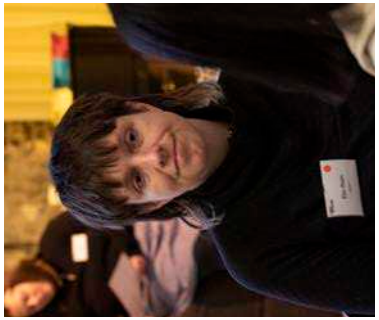

4. KLIMABORGERTINGETS MANDAT

Klimaborgertingets indflydelse på kommunens arbejde er besluttet gennem mandatet. Mandatet for Klimaborgertinget lyder:

- Klimaborgertinget har til opgave at rådgive Borgerrepræsentationen og udarbejde anbefalinger til pilotprojekter, der svarer på det kernespørgsmål, som politikerne har givet.

- Borgerrepræsentationen giver Klimaborgertinget mandat til at udarbejde pilotprojekter inden for rammen af Klimaborgertingets kerneopgave. Alle medlemmer af Klimaborgertinget vil have mulighed for at komme med minoritetsudtalelser.

- Klimaborgertingets opgave er at rådgive og anbefale pilotprojekter, ikke at beslutte.

- Klimaborgertingets anbefalinger vil én gang årligt blive overleveret til Borgerrepræsentationen og offentliggjort uredigeret i sin fulde længde.

- Borgerrepræsentationen forpligter sig på at modtage og behandle anbefalingerne i forbindelse med Klimastrategi 2035, samt til at modtage og behandle en evaluering af processen og forvaltningens forslag til det videre arbejde med anbefalinger og kernespørgsmål.

- Klimaborgertinget vil senest to år efter overlevering af anbefalingerne blive præsenteret for, hvad politikerne har valgt og ikke har valgt at gå videre med.

- Borgerrepræsentationen er ikke forpligtet til politisk at vedtage alle pilotprojekterne.

- Klimaborgertinget er ét blandt flere spor, der skal bidrage til Klimastrategi KBH 2035.

5. KLIMABORGERTINGETS MEDLEMMER OG SAMMENSÆTNING

I 2023 fik ca. 50.000 københavnere en invitation til at deltage i Klimaborgertinget. 1591 københavnere tilmeldte sig, og heraf blev der udtrukket 41 borgere til Klimaborgertinget. I 2024 har vi samlet et klimaborgerting, som består af ca. 1/3 fortsættende medlemmer og ca. 2/3 nye medlemmer. Lodtrækningen blev foretaget med hensyn til, at Klimaborgertinget skal afspejle Københavns befolkning, når man ser på køn, alder, uddannelse og indkomst. Medlemmerne er også udvalgt ud fra at gruppens holdninger til klima skal passe nogenlunde med Københavns befolknings holdning, og så er de fra de forskellige bydele i København.

6. KLIMAAMBASSADØRERNE

Sideløbende med Klimaborgertingets arbejde, har 30 elever fra 7. klasse på fem forskellige folkeskoler arbejdet deliberativt med samme kernespørgsmål som Klimaborgertinget. Gennem klimaambassadørerne er det sikret, at unge under 16 år også får en stemme i udarbejdelsen af kommunens nye klimastrategi. I december 2024 præsenterede klimaambassadørerne deres anbefalinger som deres bud på pilotprojekter.

7. ORGANISERING AF KLIMABORGERTINGET

Rundt om Klimaborgertinget har en række grupper været nedsat for at sikre, at Københavnertingets arbejde er blevet udført i overensstemmelse med OECD's principper, på et solidt vidensgrundlag, samt at de endelige anbefalinger bliver hørt og behandlet af Borgerrepræsentationen. En beskrivelse af de enkelte grupper gives nedenfor.

Projektgruppen
Klimaborgertingets projektgruppe består af medarbejdere fra Københavns Kommune samt fra We Do Democracy. Projektgruppen står for den løbende koordinering af borgertinget for at sikre, at deres arbejde blev udført inden for de bedste rammer og lever op til borgertingets formål.

Tredjepartssekretariat
We Do Democracy er Klimaborgertingets uafhængige tredjepartssekretariat, som har haft ansvaret for at være borgertingets daglige sekretariat, have kontakten med borgerne, samt træffe beslutninger om design og facilitering af processen for Klimaborgertinget.

Ekspertgruppe
Klimaborgertingets ekspertgruppe har til opgave at sikre, at borgernes arbejde er baseret på neutral og saglig viden. De har rådgivet borgertingets tredjepartssekretariat og bidraget med viden, oplægsholdere og meget mere. Ekspertgruppen har haft følgende medlemmer:

- Mads Ejsing, ph.d. i statskundskab og formand for ekspertgruppen
- Line Kryger Aagaard, antropolog og ph.d.
- Kristian Steensen Nielsen, ph.d. i miljøpsykologi .

Følgegruppe
Følgegruppen har to formål: For det første at følge processen i Klimaborgertinget og give input til deres anbefalingerne, samt følge arbejdet med den indflydelse de har. For det andet at sikre at give deres egne input til implementering af anbefalingerne til kommunens politikere og embedslag.

I følgegruppen sidder

- Christopher Røhl (B), Teknik- og Miljøudvalget
- Morten Melchiors (C), Teknik- og Miljøudvalget
- Mikkel Skovgaard (Ø), Teknik- og Miljøudvalget
- Troels Christian Jakobsen (Å), Teknik- og Miljøudvalget
- Anna Esbjørn, CONCITO - Programchef Fremtidens Byer
- Phie Ambo, filminstruktør
- Mette Qvist, Ejendom Danmark – underdirektør ESG
- Ilyas Dogru, FDM – forbrugsøkonom
- Andrea Fernande Rendtorff, Klimabevægelsen – arbejdsgruppen Klimaborgerting
- Micheal Gatten, København K Commerce & Culture (KCC) – direktør
- Marie Sainabou Jeng, Madland – direktør og stifter
- Jeppe Juul, Rådet for Grøn Omstilling – seniorrådgiver, Klima og Transport
- Ole Schrøder, Tredje Natur – founding partner
- Lukas Karademir – Ungeråd KBH
- Ingrid Rahbek – Ungeråd KBH
- Catharina Cecilia Aas, head of sustainability, Wonderful Copenhagen
- Marina Janell Søndergaard, Grønne Nabofællesskaber

8. FORLØB

Klimaborgertinget har haft fire møder, hvor ét af dem var et åbent møde, hvor resten af København kunne deltage og give deres input. Derudover var der en online onboarding med de nye medlemmer, som ikke havde været en del af Klimaborgertingets første år.

Figuren herunder viser forløbet.

Klimaborgertingets proces

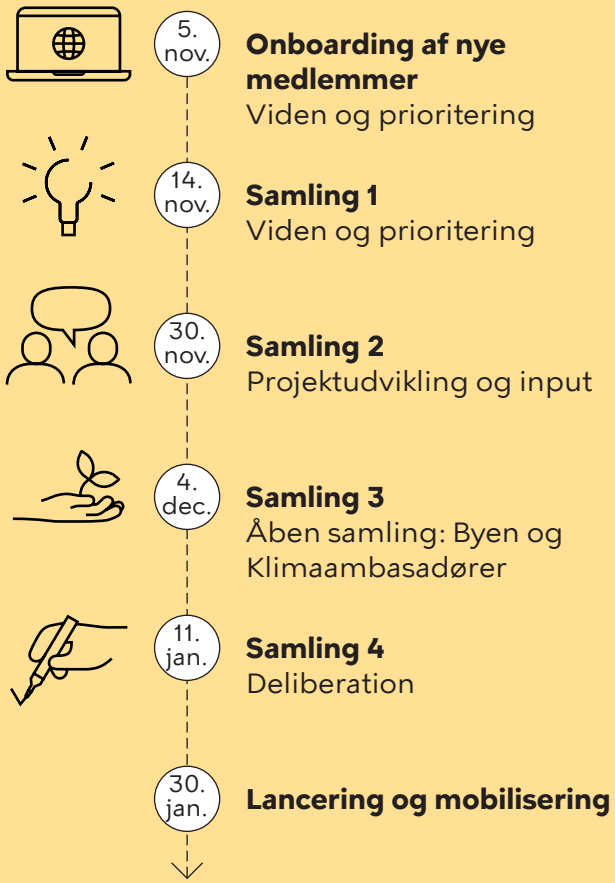

Onboarding
– Introduktion af konceptet til nye medlemmer
5. november 2024 – kl. 17.00-20.00 – online

- Introduktion til metoden og sidste års anbefalinger
- Oplæg om københavnernes forbrugsbaserede udledninger v. David Scott Watson, Teknik- og Miljøforvaltningen i Område for Klima i Københavns Kommune.

Møde 1 - Introduktion og ombord i opgaven
14. november 2024 – kl. 17:00-21:00
– Demokrati Garage, Rentemestervej 57

- Velkomst ved v. Mikkel Skovgaard (Ø), politiker i Borgerrepræsentationen
- Introduktion til formålet og opgaven
- Oplæg v. Mette Skovbjerg, Teknik- og Miljøforvaltningen om fokus ved dette års Klimaborgerting
- Oplæg fra ekspertgruppens medlemmer.

Møde 2 – Klogere på problemet, processen og interessenter
30. november 2024 – kl. 10:00-15:00
– Kulturhuset Indre By,
Charlotte Ammundsens Pl. 3, 1359 København

- Opstart på udvikling af pilotprojekter
- Dialog med forbrugsekspert og medlemmer af følgegruppen
- Input fra Teknik- og Miljøforvaltningen til udvikling af pilotprojekter.

Møde 3 - Åbent borgermøde
– Møde med interessenter og interesserede
4. december 2024 – kl. 16:45-20:30
– Njalsgården, Njalsgade 13, 2300 København S

- Præsentation af Københavns Kommunes Klimaambassadører
- Præsentation af Klimaborgertingets pilotprojekter
- Dialog og input fra gæster udefra.

Møde 4 – Færdiggørelse og deliberation
11. januar 2024 – kl. 10:00-15:00
– Sydhavns Genbrugsstation, Bådehavnsgade 50, 2450 København SV

- Opsamling fra åbent borgermøde, Københavns Kommune og feedback fra ekspertgruppe
- Skriveværksted på pilotprojekterne
- Workshop om fællesskaber.

Deltagelse og frafald i Klimaborgertinget
Deltagelse fra borgerne i Klimaborgertinget har været frivilligt. For at sikre fremmøde modtager borgerne en mail inden hvert møde med program og info, samt en sms om påmindelse dagen inden eller på dagen. Fremmødet har været præget af sygdom og frafald.

Frafaldet har skyldtes
Fire dukkede aldrig op, og to af dem var ikke kontaktbare. Andre var syge eller stod overfor ændrede livsomstændigheder såsom nyt arbejde. Heraf var der ét frafald på grund af bekymring for, om Borgerrepræsentationen vil tage politisk konsekvens af medlemmernes arbejde. Fordelt på lodtrækningskriterierne var frafaldet størst blandt mænd, blandt københavnere med en videregående uddannelse og blandt indkomstgrupperne over 21.000 kr.

Frafaldet fordeler sig på lodtrækningskriterierne som følger:

Køn		Alder		Indkomst		Uddannelse	
Kvinder	4	16-25 år	2	Under 13.000 kr.	2	Grundskole/andet	2
Mænd	9	26-42 år	3	Ca 13.000-21.000 kr.	2	Videregående	8
Andet (fxnon-binære)	0	43-59 år	5	ca 21.000-33.000 kr.	4	Erhvervsfaglig udd.	3
		60+ år	3	Over 33.000 kr.	5		

Da den samlede population i borgertinget ved slutningen stadig spejlede en tilstræbt repræsentation af københavnerne, som det fremgår af udvælgelseskriteriernes fra start til slut jf. afsnit 6.1, så er det forventede frafald ikke i sig selv en udfordring for anbefalingernes bredde i forhold til København som helhed. Det forventede frafald over tid er samtidig bygget ind ved en overrepræsentation fra start ved de 36 medlemmer.

9. ARBEJDSMETODER

I Klimaborgertingets arbejdsproces har der været anvendt dialog- og samarbejdsøvelser. Formålet har været at skabe en produktiv, engagerende og inkluderende arbejdsform, hvor det er muligt at deltage med mange forskellige forudsætninger og præferencer, samt at skabe rum og mulighed for at alle kommer til orde. Hele forløbet har været designet og faciliteret af We Do Democracy.

Nogle af de anvendte metodegreb har været:

Vekselvirkning
En blanding af individuelle refleksioner, arbejde to og to, i mindre grupper og dialog i plenum.

Faglige input
Medlemmerne af Klimaborgertinget har modtaget viden på flere måder, gennem introduktionsskriv og vidensbanken, input fra andre borgere og interessenter, oplæg og dialog med eksperter og løbende feedback og kommunikation med ekspertgruppen.

Borgerne producerer selv
I hele forløbet har det været borgernes ord og ønsker til formuleringer, som er blevet skrevet ned i anbefalingerne.

Dokumentation og opsamling
Alt i forløbet er dokumenteret, ved hjælp af billeder af borgernes materialer og noter, og indskrevet på computer. Dokumentationen er med til at sikre, at borgernes materiale ikke går tabt. Hvis man er interesseret i at se borgernes løbende materiale, kan man kontakte We Do Democracy.

Gennemsigtighed
For hvert møde er der lagt program, materialer og referat op for at skabe transparens i processen: klimaborgerting.kk.dk/moeder

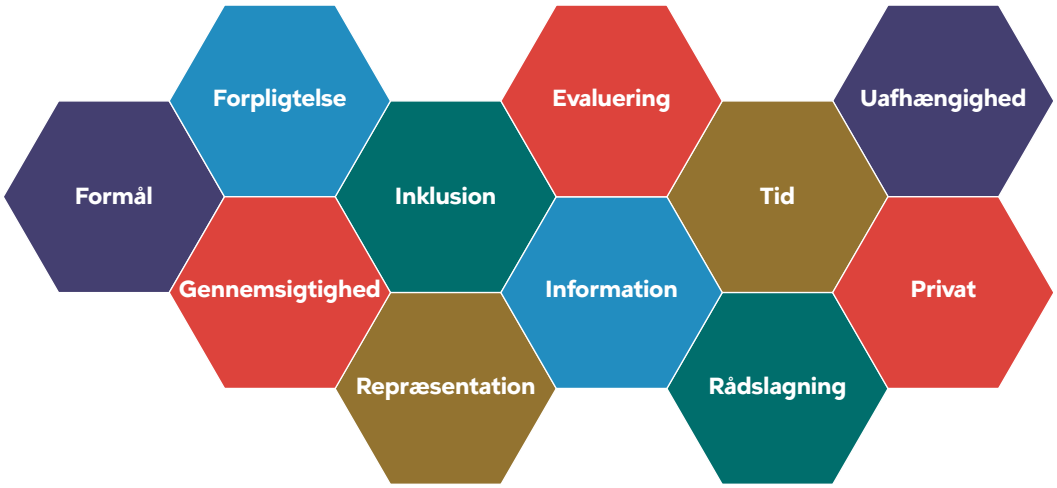

OECD's principper for deliberativ borgerinddragelse.[3]

- Formål
- Forpligtigelse
- Gennemsigtighed
- Repræsentativitet
- Inklusion
- Information
- Deliberation/rådslagning
- Varighed
- Uafhængighed
- Privatliv
- Evaluering

1. Formål: Borgertinget skal have et tydeligt formål, der er knyttet til et reelt afgrænset politisk problem. Formålet skal være italesat på et neutralt og simpelt sprog, som kan forstås af alle.

2. Forpligtigelse: Den deliberative proces og borgertingets anbefalinger skal have indflydelse på beslutningstagning. Beslutningstagerne forpligter sig offentligt til at besvare eller agere på borgernes anbefalinger inden for et rimeligt tidsrum – de modtager borgernes anbefaling og forholder sig til dem. Hvis anbefalinger implementeres, rapporteres status regelmæssigt til offentligheden.

3. Gennemsigtighed: Den deliberative proces og heraf åbne lodtrækningsproces skal før sin start annonceres offentligt. Procesdesignet, finansiering og alle materialer (fx programmer, briefing dokumenter, lyd- og videooptagelser af ekspertoplæg, borgersamlingens rapport og anbefalinger) skal være offentligt tilgængeligt inden for et rimeligt tidsrum.

Beslutningstagernes endelige svar til anbefalingerne samt evalueringen af processen skal være offentligt tilgængeligt og have en kommunikationsstrategi hertil.

3 https://www.oecd.org/gov/open-government/good-practice-principles-for-deliberative-processes-for-public-decision-making.pdf

4. Repræsentativitet: Borgertingets medlemmer anses som et mikrokosmos af den bredere befolkning og skal rekrutteres på baggrund af en åben, transparent og stratificeret borgerlodtrækning blandt dem, der har meldt sig til at deltage. Lodtrækningen skal sikre, at borgersamlingen afspejler befolkningen ift. køn, alder og andre parametre, der findes relevante ift. den behandlede problemstilling. Alle tilmeldte skal have lige stor sandsynlighed for at blive udtrukket. I nogle tilfælde kan det være relevant at vægte bestemte demografier, under den tilfældige udvælgelsesproces, for at opnå repræsentativitet.

5. Inklusion: Inklusion opnås ved at overveje, hvordan underrepræsenterede grupper involveres. Deltagelse skal opmuntres og støttes gennem vederlag, betaling af udgifter og/eller betaling af børnepasning.

6. Information: Borgertingets medlemmer skal have adgang til bred, relevant og tilgængelig information og ekspertise. De skal have mulighed for både at lytte og stille spørgsmål til ekspertoplæg.

7. Deliberation: Medlemmerne skal gennem processen finde et fælles beslutningsgrundlag for deres anbefalinger til beslutningstagerne. Dette forudsætter aktiv lytning, vægtning og overvejelse af forskellige perspektiver, mulighed for alle medlemmer at tale og bidrage, et mix af formater der varierer mellem små gruppediskussioner, samt diskussioner og aktiviteter i plenum og en faciliteret dialogproces.

8. Varighed: Deliberation kræver tid til, at medlemmerne kan fordybe sig og reflektere over den viden de introduceres for, for dermed at kunne udvikle informerede anbefalinger til et komplekst politisk spørgsmål. Medmindre andet kan retfærdiggøres, bør medlemmerne fysisk mødes mindst fire fulde dage for at sikre informerede anbefalinger. Det anbefales, at der gives plads og tid for individuel læring og refleksion mellem møderne.

9. Uafhængighed: Processen skal organiseres med afsæt i et tredjepartsekretariat, der er uafhængig af opdragsgiver, interessenter og lobbyorganisationer. Sekretariatet koordinerer al kommunikation og proces med opdragsgiver, men har den faciliterende rolle under møderne og endelige beslutningstagning angående processen. Afhængigt af konteksten bør processen tilses af et rådgivende udvalg, der repræsenterer forskellige synspunkter.

10. Privatliv: Borgertingets medlemmers privatliv skal respekteres og beskyttes mod uønsket opmærksomhed i medier. For at sikre medlemmernes uafhængighed skal de værnes mod at blive unødigt påvirket af opdragsgiver, lobbyister og interesseorganisationer. Mindre gruppediskussioner skal være private. Borgernes identitet kan med deres samtykke blive offentliggjort ved processens slutning. Al personlig data om borgerne skal behandles i overensstemmelse med persondataforordningen (GDPR).

11. Evaluering: Borgerne skal have mulighed for en anonym evaluering af processen efter en række objektive kriterier (fx kvantitet og diversitet i informationer, mængden af tid til læring, faciliteringens uafhængighed). Tredjepartssekretariatet skal udføre en intern evaluering baseret på OECD's deliberative demokratiprincipper. For nogle deliberative processer, særligt de med en vis varighed, anbefales en uafhængig evaluering. Den deliberative proces burde også evalueres på sit resultat og implementerede anbefalinger.

Kernespørgsmål:

Hvordan kan vi gennem fællesskaber opnå et nyt hverdagsliv i København, der kan nedbringe klimaaftrykket fra forbrug?

Anbefalinger til byens fællesskaber

Der er kamp om storbyens tid og tilbud

Fællesskabet skal hjælpes frem i byen

Aktiver eksisterende fællesskaber

Giv rum til byens fællesskaber

Vi skal arbejde med barriererne, for at kunne deltage i byens fællesskaber

Det kræver færdigheder at deltage i fællesskaber, som vi skal træne

Anbefalinger om pilotprojekter

Pilotprojekt om VENLIGMAD: Fællesspisning som vi skaber sammen

Pilotprojekt om Det Grønne Fyrtårn: Oplysende genbrugscentraler

Pilotprojekt: Fælles om gaden

Pilotprojekt: Fra spild til måltid

Pilotprojekt om transformative arealer: Byens ekstra stue